

Anul VI. Aiud, 11 Ianuarie 1930.

No. 1

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare săptămânal cu excepția lunilor Iulie—August.
UN NUMĂR 3 LEI.

Director: MARIAN SASU.

Prim colaborator: TOMA COCIȘIU

COLABORATORI:

I. Aldea, Ier. Ciungan, I. Breazu, I. Dobre, A. Duvlea, P. Petringenar
A. Popa, Elena Dr. Stoianovici, I. Raica, T. Trifa, V. Zdrenghea.

ABONAMENT: 150 lei pe an pentru membrii corpului didactic, iar pentru comitetele școlare și
partic. 180 lei. Redacția și Administrația la Aiud, strada Unirii 46.

După cincisprezece ani.

Cu acest număr „*Amicul Școalei*” intră în al VI-lea an de existență. Trebuie să spunem, că drumul parcurs până acuma n'a fost așa de ușor cum poate multora le-ar părea.

Revista noastră modestă a avut mult de luptat cu încasarea abonamentelor dela comitetele școlare. Cele mai multe din aceste comitete, pe lângă toate rugărilor și stăruințele noastre, nu și-au achitat regulat abonamentul la revistă. *Ba, avem zeci de comitete școlare, care au primit regulat revista în curs de cincisprezece ani, fără însă a plăti ceva pentru ea.*

Contra dlor învățători n'avem nici-o plângere în privința aceasta. Dâșii și-au plătit punctuos abonamentul pentru care fapt le exprimăm și acum mulțumirile noastre sincere.

Cu redactarea revistei asemenea am întâmpinat adeseori greutăți. Cu toate, că revista apare numai în opt pagini toluși au fost intervale în care nu ni s'a trimis material suficient, în cât revista a trebuit să fie

scrisă, corectată și expediată singur de subsemnatul, de oarece în localitate nu s'a găsit nici-un coleg care să ne ajute la redactarea ei.

De aceea n'avem desule cuvinte cu care să mulțumim stimaților noștri învățători în frunte cu distinsul nostru prietin și coleg *Toma Cocîșiu* dela Blăj, cari au binevoit a ne ajuta efectiv la redactarea revistei.

De altfel s'a adevărit, că „*Amicul Școliei*“ a răspuns unei necesități adânc simțită de învățătorimea din acest județ. În acești cinci ani de apariție a publicat, după puțină, tot ce a crezut că interesează școala și pe învățătorii de aci. El a stat totdeauna numai în serviciul acestora ca un adevărat prietin al lor, aducând prin aceasta mari foloase tuturor.

În urma acestora suntem de părere că „*Amicul Școliei*“ trebuie să apară și pe mai departe.

Rugăm deci călduros pe toți colegii ca să ne acorde sprijinul lor efectiv. Credem tare, că prin acest sprijin vom putea încasa dela comitetele școlare res-tanțele cele multe și vom putea redacta și mai bine revista, asigurându-i astfel apariția regulată.

Deci, cu Dumnezeu înainte!

Marian Sasu

† Gheorghe Spățăcean.

Ni se ump'u sufletele de jale, când vedem, că la intervale așa de scurte, ne părăsesc atâția colegi, și încă la vârste, la cari n'am fost obicinuiți să ne gândim la această despărțire.

Cu gândul la ei, ne reamintim tovarășia noastră de muncă, din vremuri, când ni se cereau eforturi, pe cari numai datorită moralei noastre eroice, inspirată din realitatea mare a visurilor, ce avem de înfăptuit, le-am putut presă.

Așa am fost noi învățătorii. Tentativelor de descurajare, am opus întotdeauna conștiința vie a datorii noastre, față de neamul, carele dintr'o adânc simțită necesitate de prosperare culturală, ca să poată contribui cu aportul său național, la manifestarea ființei divinității, ne-a creiat pe noi.

Conduși de lozinca: „Nu scrie nicăirii, că trebuie să trăiești neapărat fericit; viața ți s'a dat, ca s'o trăiești în mod eroic și cu demnitate”, am străbătut triumfători înainte, ca să ajungem la cea mai mare mulțămire a noastră: conștiința împăcată de-a ne fi făcut pe deplin datoria.

Și dacă totuși, cu toată energia noastră cheltuită în folosul altora, în conștiința publică nu ne-am putut eluipa poziția deamă de sacrificiile noastre, este pentru că cei de afară nu pot ști niciodată câte trebuiesc făcute aclo'n fundul văii, pentru scoaterea aurului viu al neamului, isvorul sevei de premenire a lui și prețul de asigurare a existenței sale curate. Lucru, care va continua să rămână și mai departe cunoscut numai de ceice'l săvârșesc, iar altora neputându-le arăta decât ravagiile lui.

S'ar părea că cariera noastră ar cere anume constituții robuste, dar câte și din acelea, duse de focul pasiunii lor, uilând cu totul de sine, n'au succombat fără de vreme. Au căzut sub povara muncii lor, ca pomii, pe cari dacă vânturile năprasnice nu i-au putut frânge, au căzut sub povara propriului lor rod. Câți învățători nu s'au prăbușit mai'nainte de a ajunge vârsta, de care alții trec mai departe.

Între aceștia este și colegul nostru iubit, Gheorghe Spătăcean învățătorul din Benic a cărui trecere din această viață, ne-au vestit-o un anunț funebral, primit în 30 Decembrie, a doua zi după înmormântarea lui.

Aureolat în lumina, pe care cu belșug a împrăștiat-o în jurul lui, la vârsta de 52 ani, după 35 ani de serviciu împliniți, cari l'ar fi îndreptățit la o binemeritată pensie, ca unul carele s'a făcut datoria, la chemarea ceriului, după o luptă îndelungată cu corpul său slab și chinuit, dobândindu-și libertatea deplină, s'a luat sborul în lumea imaterială, lăsând altora cele pământești.

S'a făcut călătoria, credința a păzit, pe Dumnezeu l-a iubit; în frica Lui a crescut pe toți ceice l-au ascultat, spre a le desfășura în chip fericit copilăria, ca și'n cea mai critică perioadă a vieții lor, să poată zice: Cea mai frumoasă, cea mai vie, și cea mai curată privire, am avut-o ca copil. Am deschis ochii mari, am iubit și am văzut minunea, a cărui putere mă va întovărăși în toți pașii vieții mele, ca să am în năcazuri și'n dureri pururea o mângâiere.

Aducând și această mângâiere, scumpilor lui îndurerăți, a căror durere o împărtășim, odată cu lacrima fierbinte, ce-o vârsăm pe mormântul lui cald, rugăm pe Tatăl ceresc să-i așeze sufletul în împărăția ceriului,

Noi, colegii iubitului defunct:

Asociația învățătorilor din
județul Alba.
A. Duvlea.
preș.

Prinos lui Gheorghe Spățăceanu.

S'a frânt încă un falnic stejar, un vajnic luptător pe țarmul vieții noastre școlare, s'a frânt și a picat pe panta de unde nu este revenire.

A sucombat nu invrednicit și îngârbovit de mulțimea anilor, cii mai ales împovărat de istovitoare muncă ce oricare dascăl cu inimă este sortit să depună în folosul și propășirea neamului.

De-o inimă larg deschisă, senzibilă și veșnic palpitândă pentru binele altora, era călăuzit și încălzit întreg sufletul adormitului în Domnul. Fiece clipă zi de zi din întreaga viața lui, a fost o pildă vie, vrednic de urmat în apostolia vieții noastre dascălești; era un înțelegător și iscusit urmaș al bătrânului Pestalozzi care ne-a zis: „Totul pentru alții, nimic pentru sine” — și acest avântat altruism l'a obsedat și practizat până la saturație — până la mormânt.

Cu câtă abnegație și râvnă venia, și conducea adunările Cerc. culturală a cărei președinte a fost designat, cu cât tact și înțelegere înghieba, și desfășora orice discuție la ordinea zilei, căci inima lui mare era veșnic trează, și se ține totdeauna la curent cu orice problemă din viața școlară, culturală sau socială.

În ochii lui cu priviri bine ațintite, puteai citi oricând scilpirile și ondulările pline de inteligență, cari captivau și subjugau dela prima întrevedere, puteai descifra în privirea lui o atitudine leabă dar totuși strajnică, și care te cucerea prin seninătatea și bunătatea inimii sale.

Așa a fost drag prietenul nostru „Ghiuțu”: om tăiat dintr'o bucată, dela tulpină cum se zice, și amintirea lui ne doare pe mulți, cari l'am cunoscut, fiindcă — mi se pare zilele lui prea de timpuriu au fost numărate, și că în urmă-i rămâne un prea mare gol.

Te-ai dus și tu, scump tovarăș de luptă și de suferințe, ai plecat la sfârșit de toamnă târzie, când peste puțin trupul tău neînsufletit va fi acoperit de zăpadă și de suflul rece al iernii, dar liniștit fie sufletul tău, căci lacrimile calde, și rugăciunile fierbinți ale urmașilor și colegilor tăi, te vor însoți până în eternitate. . .

Departee fiind dela înmormântarea ta, căci împrejurările nu ne-a conces, aproape suntem cu inima și cu gestul nostru, prin cari și noi cerșind pentru tine o rază de îndurare dela milostivul Dzeu îți spunem: „Luptă bună ai luptat” legea ai plinit, credința ai păzit; întră bucuria Domnului tău?

Odihnească cu dreptii, căci frumoase și drepte sunt faptele lui!

Galtiu, 31 Dec. 1929.

Traian Brătoiu
învățător.

Cuvântarea funebrală

rostită de dl revizor școlar Marian Sasu la înmormântarea învățătorului-director Gheorghe Spătăceanu dela școala primară de stat din comuna Benic, în ziua de 29 Decembrie 1929.

Intristată adunare!

Stăm cu toții copleșiți de durere împrejurul sicriului în care este așezat spre vecinică odihnă trupul rece și neinsuflețit al prietinelui și colegului nostru iubit Gheorghe Spătăceanu, care a fost până alaltăieri harnicul și inimosul învățător-director al școlăii primare de stat din această comună frunțasă.

Vai, moartea lui a fost așteptată de multă vreme cu groază de către toți aceia, cari l-au văzut acasă, bolind pe patul de suferințe.

Era de prevăzut, că boala grozavă care l-a atacat cu furie acum-a-s vre-o zece luni, în cele din urmă nu va putea fi învinsă nici de construcția lui fizică puternică și nici chiar de știința medicală avansată din ziua de astăzi.

Temerile și îngrijorările aceste, vai, s'au adevărit întocmai. Gheorghe Spătăceanu astăzi nu se mai găsește printre cei vii. Moartea crudă și nemiloasă i-a curmat firul vieții sale laborioase și cinstite tocmai în floarea bărbăției adevărate, când ar fi putut să fie încă de mare folos familiei sale numeroase, școlăii, bisericii și țăranilor noștri români din aceasta comună.

În fața morții lui timpurie o durere grozavă ne cuprinde inima, pentru că vedem ce nesigură este viața aceasta și cât de puțin ne putem baza pe forțele noastre fizice și materiale din lumea aceasta.

Deasupra capului nostru încontinuu planează suflul rece al morții de care nu vom scăpa nici unul. Mai iute sau mai târziu; într'un fel sau altul, vom fi atinși de acest suflu îngrozitor, care ne va smulge pentru totdeauna din mijlocul celor dragi și scumpi ai noștri, trebuind să lăsăm aci bogăție, rang, știință, frumusețe și alte lucruri pământene la cari am ținut așa de mult.

Orice caz de moarte deci trebuie să ne fie un avertisment pentru că să trăim de așa în cât suflul cel rece al morții să ne afle totdeauna pregătiți pentru drumul cel mare al vecinicii.

Pentru că după cum ne spune un sfânt părinte: „*Moartea numai pentru aceia este înfricoșată, cari deodată cu viața au pierdut tot ce au avut, nu însă și pentru cei drepți a căror fapte și vârtuți nu apun nici odată*”.

Și adormitul în Domnul om bun și drept a fost. Eu însă nu voesc să fac apoteoza lui Gheorghe Spătăceanu ca soț și pă-

rinte, ca membru al bisericii și al societăților din comună, ci voiesc să arăt și în fața scriului lui însușirile alese, care le-a avut în calitate de învățător și membru al societăților învățăto-rești din acest județ.

Gheorghe Spătăceanu a fost un învățător foarte conștient și harnic, care și-a îndeplinit chemarea în toate împrejurările cum se cuvine. Timp de aproape 35 ani încheiați a împrăștiat zi de zi, în școală și afară de școală, cunoștințele elementare care au deschis multora calea spre progres, bunăstare și fericire. El a fost un învățător temător de Dumnezeu și un foarte bun român; însușiri vrednice de urmat de către generația de azi a învățăto-rilor noștri.

Gheorghe Spătăceanu și-a iubit și prețuit mai pe sus de toate școala sa pentru a cărei înaintare și înflorire a obosit ziua și noaptea, necruțând nici sănătate și nici avere. În aceasta privință ne-a dat cea mai frumoasă pildă pe care astăzi o putem verifica cu toții. Oare cui trebuie să mulțumim în prima linie, că în comuna această nu prea bogată se găsește astăzi un local modern de școală, care poate face fală și într'un oraș de al nostru?

Eu, care cunosc bine întreg istoricul clădirii noului local de școală din aceasta romună, declar solemn astăzi, că dacă n'ar fi fost la mijloc stăruința necurmată alui Gheorghe Spătă-ceanu n'am fi ajuns așa de iute și de ușor la frumosul local de școală din comuna Benic. Locuitorii acestei comune deci vor trebui să cinstească cu vrednicei totdeauna memoria fostului lor învățător Gheorghe Spătăceanu, care le-a câștigat pomposul local de școală cu care se pot mândri.

Ca membru al societăților învățăto-rești din județ, Gheorghe Spătăceanu era un camarad neîntrecut. Ținea cu multă tărie și demnitate la tagma sa învățăto-rească pe care doria să o vadă mai bine consolidată și ridicată la treapta care i se cuvine în societatea omenească. Din motivele acestea a și sprijinit cu curaj toate acțiunile învățăto-rești, care s'au desfășurat în ju-dețul nostru, ori afară de hotarele lui. Sfaturile lui înțelepte și bune au fost totdeauna ascultate și urmate de către noi co-laboratori. Pentru toate aceste frumoase calități e de-plâns astăzi atât de mult de întregă iovățătorime din acest județ.

Și acum la despărțire, în numele administrației școlare și a tuturor societăților învățăto-rești din județul Alba, mă închin spiritului tău, mă închin memoriei tale în veci neuitate, — dragă prietene și colegă Spătăceanu. Îți exprimăm cu toți mulțumirile noastre sincere pentru toate ostenele și jertfele aduse pentru școala, colegii și societățile noastre învățăto-rești.

Bunul Dumnezeu să-ți răsplătească cu dărnicie aceste jertfe, așezându-ți sufletul în cortul dreptilor, iar trupul să-ți-e odih-nească până la învierea cea de apoi. Noi te asigurăm, că amin-tirea ta va rămâne neștearsă în inimile noastre, Amin.

Congresul extraordinar al corpului didactic de toate gradele.

COMUNICAT :

Congresul extraordinar al Corpului didactic, urmat de acțiunea colegilor noștri din Partament, n'a putut obține decât :

a) Suma de 148 milioane :

b) Cuvântul d-lui prim-ministru că, din primele surplusuri la veniturile pe anul 1930, se vor satisface cu precădere revendicările Corpului didactic.

Intrucât suma acordată reprezintă abia un început de recunoaștere a drepturilor noastre, iar cuvântul d-lui prim-ministru de care nu ne putem îndoi, rămâne totuși legat de eventualități.

Corpul didactic constată cu amărăciune că nici de data aceasta n'a putut obține în întregime lui, nici acel minim înscris, după mari lupte, în legile țării.

Profund îndurerat de continua desconsiderare a celor mai modeste mijloace pentru o viață omenească, într'o vreme când toate bugetele se dovedesc încărcate cu sume considerabile care nu merg la nici una din nevoile obștești.

Hotărăște :

1. Congresul extraordinar al celor trei asociații de învățământ nu se poate considera închis.

2. Colegii de toate gradele sunt invitați să se constituie de îndată, în organizații unitare pe județe.

3. Organizațiile pe județe vor lua toate măsurile, în consfătuiri prealabile, așa ca, la data ce vom hotări se poată întruni toate în aceeași zi, în capitalele de județ în vederea unei hotărâri unanime.

4. Mandatarii acestor organizații unitare județene vor fi apoi convocați, pentru a hotări împreună cu comitetul cngresului, rechemarea congresului general la București și orice altă măsură, n stare să asigure, în sfârșit respectarea dreptului și a legii.

Totodată se fixeră ziua de Duminecă, 26 Ianuarie 1930, pentru reunirea comitetelor celor trei asociații de învățământ în București la „Cercul profesorilor secundari” pentru a proceda la înfăptuirea Federației corpului didactic de toate gradele.

(ss) Dragomir Hurmuzescu, (ss) Gr. Forțu, (ss) D. V. Ţoni.

Partea oficială.

Toate ordinele și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștientios de către cei vizați.

Societatea de ajutorare reciprocă în caz de moarte a No. 1—1930 învățătorilor din județul Alba.

Se aduce la cunoștința tuturor, că societatea noastră a pierdut în 27 Decembrie 1929. pe membrul **Gheorghe Spătăceanu**, fost învățător-director la școala primară de stat din comuna **Benic**.

Invităm deci pe toți membrii societății să achite fără amânare taxa de 100 (unasută) lei pentruca să putem îndeplini de grabă îndureratei familii (soția și 7 copii, dintre cari 4 sunt încă minori la școală) ajutorul de înmormântare.

Taxa de 100 Lei se poate trimite direct la subsemnatul sau se poate achita cel mai târziu cu ocazia ridicării salarului de pe luna curentă.

În orice caz rugăm ca aceasta taxă să se achite pe orice cale în cel mult 30 de zile dela data decesului, fiindcă numai așa își poate îndeplini societatea datoria către urmașii decedatului, iar de altă parte nu mai achitând taxa în termenul fixat de statute își vor menține și membrii drepturile lor față de societate.

Aiud, 7 Ianuarie 1930:

Președinte,
M. Sasu.

Mulțumită publică.

Subsemnatul, ne putând răspunde în parte numeroșilor colegi învățători și învățătoare care m'au felicitat cu prilejul sărbătorii Nașterii Mântuitorului și Anului nou, îmi țin de datorie plăcută a le exprima tuturor, cele mai călduroase mulțumiri, urându-le din inimă asemenea ca bunul Dzeu să le dăruiască sănătate deplină, împreună cu multă bucurie și fericire.

Aiud, 7. I. 1930.

Marian Sasu
revizor școlar — directorul rev. „Amicul Școliei”.

ȘTIRI.

*** Cu începerea anului 1930 deschidem un nou abonament la revista noastră „Amicul Școliei”. Suma abonamentului rămâne tot ca în trecut : 150 lei pentru învățători și 180 lei pentru comitetele școlare și particulari. Rugăm a se grăbi cu plata acestui abonament.**

* În mormântarea regretatului învățător-director Gh. Spătaceanu din Benic a avut loc în ziua de 29 Dec. 1929, în prezența unui public foarte numeros din comună și împrejurimi. Serviciul funebral a fost îndeplinit de către 7 preoți, în frunte cu dl. protopop Ion Simu dela Sebeș, consătean și prieten intim cu decedatul. Panegiricul a fost ținut de către părintele Frâncu din localitate. Au mai vorbit apoi dl. M. Sasu, revizor școlar, dl. O. Hulea, directorul liceului „Titu Maiorescu” din Aiud, dl. T. Bălaj, student la facultatea de medicină din Cluj; dș. V. Drăgan, învățătoare la școala din localitate. La mormântul săpat în colina din grădina de lângă casa mortului a vorbit căios dl. protopop I. Simu, apoi dl. J. Neagoie, fost conferențiar al „Astrei”. Și din aceasta frumoasă înmormântare s'a putut vedea că dir. Spătaceanu uu lăsat multe regrete în urma sa.